

HISTORIE ROTTERDAMSE DEELGEMEENTEN

Deel 3:

Rotterdammers gaan meespelen.

De overheid gaf de eerste aanzet. Maar de Rotterdammers zelf hadden ook behoefte aan invloed op het gemeentebestuur. De hoge organisatiegraad binnen de Rotterdamse samenleving speelde in de vijftiger en zestiger jaren een belangrijke rol bij de uitrol van het gedecentraliseerd bestuur.

Tweede fase: wijkraden en wijkopbouworganen.

Min of meer gelijktijdig met de opbouw van het wijkraadbestel ontstonden er in (met name de nieuwere) wijken op initiatief van particulieren uit diverse maatschappelijke en kerkelijke instellingen organisaties die kunnen worden beschouwd als voorlopers van wat men in de jaren zestig 'wijkopbouworganen' zou gaan noemen. Deze organisaties stelden zich op als vertegenwoordigers van de bewoners. Er ontstonden dan ook, al dan niet vermeende, tegenstellingen tussen deze organisaties en de wijkraden. In december 1952 stelde het college een Studiecommissie Wijkraden in, die in 1957 haar eindrapport uitbracht, waarin bepleit werd om voort te bouwen op de door 'de bevolking' zelf georganiseerde wijkopbouworganen door deze 'officieel te erkennen'. In de daaropvolgende jaren werden steeds meer van dergelijke organisaties opgericht, hetgeen aanleiding was om in 1960 in de gemeenteraad twee ad-hoc commissies in te stellen om de verhouding tussen de wijkopbouworganen en de wijkraden nader te onderzoeken.

In 1961 rapporteerden deze commissies (Verzameling 1961, nr. 150), waarin zij voorstelden om in de wijken waar een wijkraad bestond, deze ook te belasten met taken op sociaal-cultureel gebied, terwijl in andere wijken gedurende vijf jaar geëxperimenteerd zou worden met wijkopbouworganen. Beide wijkorganen moesten op gelijke wijze financieel in staat worden gesteld hun taak te vervullen. Op basis van deze rapportage werd in 1963 een herziene Wijkraadsverordening vastgesteld (Verzameling 1963, nr. 284), welke voor vijf jaar zou gelden (tot 1-3-1969). Overigens kreeg ook de wijk Pendrecht in 1965 een wijkraad.

Tegen het einde van de vijfjarige periode stelde het college in 1968 een aantal richtlijnen vast, die er op neerkwamen dat bij ieder wijkopbouworgaan een sectie bestuurlijke zaken zou kunnen worden gevormd, wanneer het wijkopbouworgaan dezelfde adviesbevoegdheid wilde hebben die de wijkraden reeds bezaten, en dat bij iedere wijkraad een sectie wijkopbouw zou kunnen worden gevormd, wanneer de wijkraad of bewoners dat wensten. In wijken waar nog geen wijkraad of wijkopbouworgaan bestond zou een 'voorlopig wijkorgaan' worden opgericht. Op basis van deze richtlijnen ontwikkelde zich een bonte verscheidenheid aan wijkorganen: wijkraden met en zonder sectie wijkopbouw, wijkopbouworganen met en zonder sectie bestuurlijke zaken, voorlopige wijkorganen en daarnaast nog allerlei initiatiefcomités.

Ondertussen was reeds in 1964 de toenmalige gemeentewet herzien, waardoor het mogelijk werd om bestuursbevoegdheden over te dragen aan commissies. Mede naar aanleiding van deze nieuwe mogelijkheid en na overleg tussen de wijkraden en het gemeentebestuur (november 1966) werd op 14 april 1967 de Studiecommissie Wijkraden geïnstalleerd. Naar aanleiding van de rapportage van deze Studiecommissie (september 1968) werd in november 1968 de Studiecommissie Overdracht Bevoegdheden ingesteld, die precies een jaar later rapporteerde. Op basis van dit rapport kwam de wethouder Wijkaangelegenheden in mei 1970 met een Nota Toekomstige Organisatie Wijkbestel. De daarop gebaseerde discussie resulteerde in een Voorontwerp Nieuwe Wijkraadsverordening (maart 1971), dat in november 1971 in de raad werd besproken. Naar aanleiding van die bespreking kwam het college in mei 1972 met een ontwerpverordening, die na vaststelling door de raad in juni 1972 als 'Verordening op de deelgemeenten'(Vod '72) werd aangeduid (Gemeentebld 1972, nr. 130). Volgens deze Vod '72 behartigen deelgemeenteraden de belangen van de deelgemeente, zijn zij bevoegd aanbevelingen te doen aan de gemeenteraad en het college, en oefenen zij een beperkt aantal, per deelgemeente te bepalen, bevoegdheden uit namens de gemeenteraad onderscheidenlijk het college.

Deze tweede fase kenmerkt zich door de ontwikkeling van allerlei decentrale instituties, zowel de 'reguliere' wijkraden als de 'spontane' bewonersorganisaties, hetgeen de vraag oproept wie nu eigenlijk de bewoners representeert. Mede door de nieuwe delegatiemogelijkheden komt het uiteindelijk tot een zekere harmonisatie, en daarmee tot een hernieuwde erkenning van het belang van een bestuur op decentraal niveau, waarbij uiteindelijk gekozen wordt voor een (traditioneel)

volksvertegenwoordigend orgaan. De begrenzing blijft gebaseerd op historische indelingen. Er worden nu bevoegdheden overgedragen, althans die mogelijkheid wordt gecreëerd, waardoor de decentrale besturen voor hun eigen gebied besluiten kunnen nemen. Ook in deze fase blijft de aansturing van de diensten, voor zover noodzakelijk, vanuit decentrale optiek een moeizame zaak. Er kan een gestage groei geconstateerd worden van de ondersteuning van de decentrale instituties, waarbij heuse 'secties' ontstaan.